

практичного застосування теоретичних знань, отриманих у процесі навчання. Саме тому розвиток професійної компетенції майбутнього вчителя-словесника має проходити активно в період проходження студентами педагогічної практики.

Література

1. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка URL:https://sspu.edu.ua/images/2023/docs/polozhennia/polozhennya_pro_praktichnu_pidgotovku_zdobuvachiv__51c17.pdf

2. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>

3. Семенов О.М., Вовк М.П., Дятленко Т.І., Громова Н. Фахова практика майбутнього вчителя-філолога: навч. посіб. Київ: Талком, 2021. 376 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-480-4-17>

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ ДО ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ ВИКЛИКІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Грушко Роман Сергійович

<https://orcid.org/0009-0002-2400-4973>

*аспірант спеціальності 011 Освітні педагогічні науки,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Сучасний світ стрімко змінюється під впливом цифрових технологій і освіта не є винятком. Формування цифрової компетентності учнів стає одним із ключових завдань сучасної школи, адже вміння працювати з інформаційними технологіями визначає конкурентоспроможність майбутніх фахівців у різних сферах. Особлива роль у цьому процесі належить учителям інформатики, які не лише навчають основ цифрової грамотності, а й формують у школярів навички критичного мислення, безпечної роботи в цифровому середовищі та використання технологій для навчання й творчості.

В умовах воєнного стану система вищої освіти зіткнулася з серйозними викликами, що впливають і на підготовку майбутніх учителів. Перехід на дистанційне або змішане навчання, технічні обмеження, психологічне навантаження студентів і викладачів, а також обмежені можливості для практичного навчання ускладнюють процес формування педагогічних компетентностей. Проте, попри всі труднощі, необхідність якісної підготовки майбутніх учителів інформатики до формування цифрової компетентності учнів залишається надзвичайно актуальною.

Сучасна школа має забезпечувати формування цифрової компетентності учнів ще з раннього віку, а ключову роль у цьому процесі відіграють учителі, зокрема вчителі інформатики. Саме вони допомагають учням не лише опанувати базові навички роботи з цифровими технологіями, а й навчитися використовувати їх критично, творчо та відповідально. Однак ефективне навчання учнів цифровій грамотності неможливе без відповідної підготовки самих педагогів, які повинні володіти сучасними методиками та цифровими інструментами, аби якісно передавати знання. Важливість цифрової компетентності учнів ще більше зросла в умовах воєнного стану, коли значна частина освітнього процесу перейшла в онлайн-формат. Учні повинні вміти працювати з дистанційними платформами, ефективно організовувати власне навчання, а також забезпечувати власну інформаційну безпеку. Саме тому підготовка майбутніх учителів інформатики до формування цих навичок набуває особливого значення.

Війна внесла значні корективи у систему вищої освіти, зокрема у підготовку майбутніх учителів інформатики. Заклади вищої освіти змушені адаптувати навчальні програми до нових умов, забезпечуючи безперервність освітнього процесу попри технічні, організаційні та психологічні труднощі. Одним із головних викликів стала необхідність швидкого переходу на дистанційне або змішане навчання, що ускладнило доступ студентів до матеріально-технічної бази університетів та обмежило можливості для практичного навчання.

Окрім технічних перешкод, майбутні педагоги стикаються з проблемами психологічного характеру. Війна спричинила підвищену тривожність, емоційне вигорання та зниження мотивації до навчання, що негативно впливає на якість засвоєння матеріалу. Водночас викладачі університетів мають адаптувати свої методи роботи, щоб підтримати студентів, зберігаючи баланс між теоретичною підготовкою та практичними навичками, необхідними для ефективного навчання учнів у школі.

Ще однією серйозною проблемою є нерівний доступ до цифрових технологій серед студентів. В умовах війни деякі з них вимушені

навчатися в нестабільних умовах, без якісного інтернет-з'єднання чи навіть базових технічних засобів. Це створює додаткові бар'єри на шляху до повноцінного освоєння сучасних цифрових методик викладання. Попри ці виклики, підготовка майбутніх учителів інформатики залишається важливим завданням, адже саме вони повинні навчати школярів ефективному використанню технологій у мінливих реаліях сьогодення [2, с. 128]

Підготовка майбутніх учителів інформатики до формування цифрової компетентності учнів потребує сучасних підходів, які враховують реалії воєнного часу. Одним із ключових напрямів є впровадження інноваційних педагогічних технологій, які не лише підвищують ефективність навчання, а й мотивують студентів до активної участі в освітньому процесі. Гейміфікація, STEM-освіта, проектне навчання та використання інтерактивних платформ дозволяють майбутнім педагогам не лише засвоювати нові знання, а й розробляти власні навчальні матеріали, адаптовані до умов дистанційного чи змішаного навчання.

Важливим елементом якісної підготовки є інтеграція інформатики з іншими дисциплінами, що допомагає розвивати міжпредметні зв'язки та формувати в учнів системне мислення. Майбутні вчителі мають навчатися використовувати цифрові інструменти для створення інтегрованих уроків, які демонструють практичну цінність технологій у різних сферах науки і життя. Практичне навчання відіграє вирішальну роль у формуванні професійних компетентностей. Організація цифрових майстер-класів, розробка власних освітніх проектів, моделювання уроків за допомогою цифрових технологій сприяють тому, що студенти здобувають реальний досвід викладання ще до початку роботи у школі [4, с. 75].

Особливу увагу слід приділити міжнародному досвіду та можливостям співпраці з освітніми ініціативами, які підтримують розвиток цифрової грамотності. Впровадження міжнародних сертифікаційних програм, доступ до онлайн-курсів провідних університетів та участь у міжнародних освітніх спільнотах можуть суттєво підвищити якість підготовки майбутніх учителів інформатики, надаючи їм доступ до сучасних методик і технологій.

Попри всі виклики, що постали перед вищою освітою в умовах війни, підготовка вчителів інформатики до формування цифрової компетентності учнів відкриває нові перспективи для розвитку освітньої сфери. Важливу роль у цьому процесі відіграє державна підтримка цифрової трансформації освіти, яка може забезпечити створення нових навчальних програм, розширення можливостей для практичної підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів [1, с. 61].

Одним із перспективних напрямів є розробка спеціалізованих освітніх програм, які готують майбутніх учителів інформатики до роботи в умовах змінного освітнього середовища. Використання штучного інтелекту, віртуальної та доповненої реальності у процесі навчання дозволяє зробити його більш інтерактивним та наближеним до реальних умов викладання. Важливим аспектом є підвищення рівня цифрової грамотності самих викладачів університетів, які готують майбутніх учителів, адже лише володіючи сучасними технологіями, вони можуть якісно передати свої знання студентам.

Перспективи розвитку підготовки вчителів інформатики залежать від здатності освітньої системи адаптуватися до нових умов, використовуючи інноваційні методики навчання та сучасні цифрові технології. Створення якісних умов для підготовки педагогічних кадрів, інтеграція міжнародного досвіду та постійне вдосконалення навчальних програм дозволять не лише подолати виклики, а й зробити цифрову освіту в Україні більш ефективною та доступною [3, с. 24].

В умовах воєнного стану система вищої освіти в Україні переживає серйозні випробування, проте підготовка майбутніх учителів інформатики до формування цифрової компетентності учнів залишається пріоритетним завданням. Цифрова грамотність є невід'ємною складовою сучасної освіти і саме вчителі інформатики відіграють ключову роль у її розвитку. Попри технічні, організаційні та психологічні труднощі, навчальні заклади мають адаптуватися до нових реалій, використовуючи інноваційні підходи, інтегруючи сучасні технології та забезпечуючи практичну підготовку студентів.

Література

1. Іванова С.М. Особливості впровадження відкритих освітньо-наукових інформаційних систем в освітню практику. Цифрова трансформація освіти і науки: теорія і практика: збірник наукових праць / за ред. В.Ю. Бикова, А.В. Яцишин. – К: ФОП Ямчинський О.В., 2019. – 123 с.
2. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В.М. Кухаренка, В.В. Бондаренка – Харків: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. – 409 с.
3. Спірін О.М. Інформаційно-комунікаційні та інформатичні компетентності як компоненти системи професійно-спеціалізованих компетентностей вчителя інформатики. Інформаційні технології і засоби навчання. 2009. № 5(13).
4. Якименко С. В. Компетентнісний підхід у формуванні навичок роботи з цифровими інструментами. Київ: Видавничий центр КНУ, 2020. 275 с.